

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

वर्ष : २५ अङ्क : २४७ पृष्ठ ४ वित्तिमोड वि.सं. २०७७ साउन २० गते मंगलवार (Tuesday, Aug 4, 2020) नेपाल सन् १९४० Web : www.purwanchaldaily.com मूल्य रु. : ५/- भारतमा भा.रु. : ४/-

नवीको पानी जम्मा गर्न ट्याङ्की: दूधकोशीको पानी पम्पिङ प्रविधिबाट लिफ्ट गरेर गाउँमा निकाल्ने योजनाका साथ हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका-६ मंगलटारमा निर्माणाधीन खानेपानीको ट्याङ्की। त्रिधार्मिकस्थल हलेसी क्षेत्रका करीब २० हजार उपभोक्तालाई लक्षित गरेर उक्त खानेपानी आयोजनाको काम शुरु गरिएको हो। तस्वीर : केदार मगर/रासस

बित्तिमोड र अर्जुनधाराका पाँच जनामा कोरोना

भापा, साउन १५। भापामा पाँच जनालाई कोरोना संक्रमण देखिएको छ। सोमवार भापाको अर्जुनधाराका चार पुरुष र बित्तिमोडकी एक जना महिलामा संक्रमण देखिएको बताइएको छ। भापाका पाँच जनासहित प्रदेश १ मा सोमवार ५६ जनालाई कोरोना संक्रमण देखिएको हो। समुदायमा संक्रमण फैलन सक्ने भन्दै अर्जुनधारा नगरपालिकाले सात दिन र बित्तिमोड नगरपालिकाले अनिश्चितकालीन लकडाउन गरेका छन्। लकडाउन गरेसँगै यस क्षेत्रका बजार पसलहरू बन्द भएको बताइएको छ। विहान ८ देखि ११ बजेसम्म खाद्यान्न, तरकारी, दूध लगायतका पसलहरू सञ्चालन गर्न दिइने तथा अतिआवश्यक सेवाहरू सञ्चालन गर्दा उच्च सावधानी अपनाउन आग्रह गरिएको

नगरपालिकाले जनाएको छ। उता सोमवार गरिएको परीक्षणमा मोरङमा ५६ जना संक्रमित थपिएका हुन्। जसमध्ये विराटनगरका २२ जना छन्। यस्तै कोशी अस्पतालमा कार्यरत थप २ जना स्वास्थ्यकर्मी र विराट मेडिकल कलेजमा कार्यरत एक जनामा पनि कोरोना देखिएको छ। मोरङकै रंगेली नगरपालिकामा पनि २२ जनालाई कोरोना पोजेटिभ देखिएको छ। रंगेलीमा १३ पुरुष र ९ महिलामा संक्रमण देखिएको हो। यस्तै कटहरी गाउँपालिकामा २ जना महिलामा संक्रमण देखिएको छ। उता सुनसरीमा ५ जनालाई संक्रमण देखिएको मन्त्रालयले जनाएको छ। संक्रमितहरूमध्ये प्रदेश सरकारका मुख्य न्यायाधीशका चूडामणि आचार्यसहित उनको

परिवारका अन्य दुई सदस्य पनि छन्। विराटनगरमा देखिएका संक्रमितमध्ये न्युरो हस्पिटलका ३ जना नर्स र म्याक्स अस्पतालका एक जना कर्मचारी छन्। यस्तै कोशी अस्पतालमा कार्यरत थप २ जना स्वास्थ्यकर्मी र विराट मेडिकल कलेजमा कार्यरत एक जनामा पनि कोरोना देखिएको छ। मोरङकै रंगेली नगरपालिकामा पनि २२ जनालाई कोरोना पोजेटिभ देखिएको छ। रंगेलीमा १३ पुरुष र ९ महिलामा संक्रमण देखिएको हो। यस्तै कटहरी गाउँपालिकामा २ जना महिलामा संक्रमण देखिएको छ। उता सुनसरीमा ५ जनालाई संक्रमण देखिएको मन्त्रालयले जनाएको छ। त्यस्तै इटहरीमा ३, धरान र इनरुवामा १-१ जनालाई संक्रमण देखिएको छ।

‘पाकशालाका किड’ माधव

भापा, साउन १५। संयुक्त राज्य अरब इमिरेट्स (यू.ए.ई.) को होटल जुमेरा विश्वकै प्रशिद्ध होटल मध्येको एक हो। यो सेभेनस्टार ब्राण्डको होटल हो। संयुक्त राज्य अरब इमिरेट्स (यू.ए.ई.) का शेख महमद अर्थात् राजपरिवारका सदस्यको लगानीमा सञ्चालित यो होटल आफैमा विशिष्ट रहेको छ। त्यस्तै यू.ए.ई.को प्रशिद्ध रेष्टुरेण्ड हो ‘सि फुड’। यो रेष्टुरेण्डको नाम यू.ए.ई.मा मात्रै सीमित छैन। यो रेष्टुरेण्डले प्रदान गर्ने सेवा सुविधाका कारण ‘सि फुड रेष्टुरेण्ड एण्ड बार’को चर्चा विश्वभर हुने गरेको छ। होटलमा आउने अतिथिको सत्कारदेखि पाकशालामा बनेको स्वादिष्ट परिकारका कारण विश्वभर होटल जुमेरा र सि फुड रेष्टुरेण्डको चर्चा हुने गरेको बताउँछन्- भापा वित्तिमोड निवासी माधव पराजुली। ११ वर्षसम्म होटल जुमेरामा सुपरभाइजरको जिम्मेवारी सम्हालेर स्वदेश फर्किएका पराजुली पेशाले हाल शिक्षक हुन्। उनी खाना बनाउन औद्योगिक रूपमा आउने नरुचाउनु पनि किन उनको विषय नै होटल मेनेजमेन्ट हो, जहाँ धेरै प्रयोगात्मक परीक्षण हुन्छ। प्रयोगात्मक परीक्षणका लागि खाना बनाउने पने हुन्छ। त्यो पनि आफैले। पेशाले शिक्षक भएपनि विद्यालयमै खाना बनाउन सिकाउनु उनको दैनिकी नै हुन्छ।

माधव पराजुली

माध्यमिक विद्यालयबाट प्रवेशिका परीक्षा उत्तीर्ण गरेका थिए। दमक मल्टिपल कलेजबाट मानविकी संकायबाट प्लस टु गरेका उनले त्यसपछिको शिक्षा होटल मेनेजमेन्ट रोजे। उच्च शिक्षा अध्ययनका क्रममा कलेज गएर आएपछिको पढेको समयमा काठमाडौँस्थित आरएमसीटी र खुम्जुड होटल ट्रेनिङ सेन्टरबाट होटल मेनेजमेन्टको लामो समयसम्म परीक्षण लिएर संयुक्त राज्य अरब इमिरेट्स (यू.ए.ई.) पुगेका उनले होटल जुमेरामा काम गरे। त्यहाँ रहँदा उनले धेरै नेपालीले पाएको दुःख देखे। नेपालीले विदेशी भूमिमा पाएको दुःखकै कारण उनी नेपाल फर्किए। नेपाल फर्कनुको उनको एउटै उद्देश्य थियो नेपाली विद्यार्थीलाई होटल मेनेजमेन्ट अध्ययन गराउनु, ताकि उनीहरूले विदेशमा पुगेर दुःख भेल्नु नपरोस्। नभन्दै अहिले उनी वाल्मीकिसहित विभिन्न विद्यालयमा होटल मेनेजमेन्ट अध्यापन गराउँदै आएका छन्। दमकको पीसीए, वित्तिमोडको स्पिडडेल, भापा प्राविधिक शिक्षालयमा समेत होटल मेनेजमेन्ट विषय अध्यापन गराएका पराजुली अहिले एसियन

हस्पिटलिटी कलेजमा समेत कार्यरत छन्, जहाँ उनले दैनिक सयौं विद्यार्थीलाई होटल मेनेजमेन्ट सिकाउँछन्। होटल म्यानेजमेन्ट भनेको खाना पकाउन सिकाउने मात्र होइन, यो प्राविधिक विषय हो। यो पर्यटकलाई आतिथ्य सत्कार गर्ने, खुवाउने, बसोबासको बन्दोबस्त मिलाउन सिकाउने शिक्षा हो। पर्यटकलाई मुस्कानसहित सत्कार गरेर रमाइलो वातवरणमा विदाई गर्नेसम्म सिकाउने शिक्षा होटल म्यानेजमेन्ट हो। यही शिक्षा सिकाउन निष्पन्न भएका कारण पराजुली सबैमाफ परिचित छन्। नपढेकाहरूले पनि होटल चलाउन सक्छन्। तर, जसले पढेर होटल क्षेत्रमा काम गर्छ उसले दिने सेवामा धेरै फरक हुन्छ - पराजुली भन्छन् - गुणस्तरीय खाना बनाउने क्षमता पनि पढेकासँग हुन्छ। त्यसैले होटल र हस्पिटलिटी क्षेत्रमा काम गर्न चाहिने दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने शिक्षा होटल म्यानेजमेन्ट हो। यसलाई आतिथ्य सत्कार शिक्षा पनि भनिन्छ।

विद्यार्थीलाई फुड प्रोडक्सन, फुड सर्भिस, हाउस किपिङ अप्रेसन, होटल एकाउन्ट, फ्रन्ट अफिस, हस्पिटलिटी अध्यापन गराउँदा सिकाइन्छ - पराजुलीले भने - होटल म्यानेजमेन्ट पढेका धेरै विद्यार्थी विदेश जाने गरेका छन्। होटल क्षेत्रमा राम्रो कमाइ हुने भएकाले नेपाली विद्यार्थीको रोजाइ विदेशका स्टार होटल पर्ने गरेको छ। अन्य विषय पढेका भन्दा यो विषय पढेकाको भिसा लाग्ने सम्भावना धेरै हुन्छ। चीन, बहराइन, हङकङ मलेसिया थाइल्यान्ड, अमेरिका, अष्ट्रेलियामा नेपाली विद्यार्थी काम र पढ्नका लागि पुगेका छन्। जाने खर्च भने आफैले व्यवस्था गर्नुपर्ने हुन्छ। इन्टरनेसियल विदेश जान सकिने भएकाले राम्रो काम गरे विदेशी होटलले राम्रो तलबमा राख्ने सम्भावना पनि हुन्छ। अन्य विषय पढेकाले भन्दा यो विषय पढेकाले विदेशमा धेरै कमाउन पनि सक्छन्। होटल भन्ने वित्तिकै खाना पकाउने मात्र हो भन्ने भ्रम छ- पराजुलीले भने - पछिल्लो समय होटल म्यानेजमेन्टलाई हेर्ने दृष्टिकोणमा परिवर्तन आएको

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

भापामा विद्युतीय रेलमार्गका प्रभावित अन्योलमा

राजु पौडेल

भापा, साउन १५। जग्गा अधिग्रहण र मुआब्जाको टुङ्गे नलगाई रेल विभागले ठेक्का प्रक्रिया अघि बढाएपछि मेची-महाकाली विद्युतीय रेलमार्गका प्रभावित अन्योलमा देखिएका छन्। रेलमार्ग अन्तर्गत काँकरभिट्टा-इनरुवा खण्डको भापामा जग्गा अधिग्रहण गर्न विभागले पर्याप्त स्थलगत अध्ययन र स्थानीयसँग समन्वय नगरेको प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाको आरोप छ। मेची-महाकाली विद्युतीय रेलमार्गअन्तर्गत काँकरभिट्टा-इनरुवा खण्ड अन्तर्गत भापामा जग्गा अधिग्रहण गर्न रेल विभागले जिल्ला प्रशासन कार्यालय भापामार्फत् गत जेठ २४ गते ३५ दिने सूचना प्रकाशित गरेको थियो। लकडाउनका र द्विविधाका कारण अधिकांश प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाले मुआब्जाका लागि आवेदन

बुझाउन सकेनन्। रेल विभागले जारी गरेको सूचनामा सार्वजनिक गरिएका किता र हाल भोगचलनमा रहेका किता नम्बर र क्षेत्रफल नमिलेपछि स्थानीय अन्योलमा देखिए। खासगरी अधिकांशको उक्त सूचनामा रहेको र अहिले प्रचलित किता नम्बर फरक पर्ने गणेशपुर प्रभावित क्षेत्रका जग्गाधनी अन्योलमा देखिएका हुन्। रेल विभागले पर्याप्त फिल्डको अध्ययन र स्थानीयसँग समन्वय नगरेका कारण आफूहरू अन्योलमा परेको प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाको भनाइ छ। 'जहाँबाट रेल कुद्ने हो, त्यहाँका बासिन्दालाई आफ्नो कति जग्गा जाने हो भन्ने नै थाहा छैन' -कमल-६ का रेल प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दा दिलीपकुमार संग्रोलाले भने- 'रेल विभागका मानिसहरू आएर समन्वय गरेर काम अगाडि बढाएको भए हामीलाई यस्तो द्विविधा हुने थिएन।' वित्तिमोड-३, सैनिकमोडका राम उप्रेती पनि रेलमार्गको निर्माणका लागि विभागले स्थानीयसँग छलफल नै

नगरेको दुखेसो गरेका छन्। 'मैले डेढ वर्षअघि मात्रै करोडौंको लगानीमा अस्पताल निर्माण गर्ने - उनले भने- 'पहिलै थाहा भएको भए म त्यत्रो संरचना त बनाउने थिइन नि, अहिले पनि कहिले कहाँ भनेको छ कहिले कहाँ भनेको छ, हामी त अन्योलमा छौं।' पहिलो चरणमा भापाको काँकरभिट्टादेखि सुनसरीको इनरुवासम्म १०६ किलोमिटर विद्युतीय रेल मार्ग बनाउने योजनासहित रेल विभागले ठेक्का प्रक्रिया अघि बढाएको छ। तर, विभागले ठेक्का प्रक्रिया अघि बढाए पनि आफ्नो कति जमिन रेल मार्गमा पर्छ भन्ने थाहा नपाएका स्थानीयले मुआब्जाको टुङ्गे लागेपछि मात्रै प्रक्रिया अघि बढाउन माग गरेका छन्। 'धेरै नै अन्योल देखिएको छ'-रेल्वे प्रभावित समन्वय समिति वित्तिमोडका अध्यक्ष डा. लक्ष्मीप्रसाद मैनालीले भने- 'मुआब्जाको टुङ्गे लागेपछि मात्रै प्रक्रिया अघि बढाउँदा राम्रो हुने भनेर हामीले विभागमा जानकारी दिई सकेका छौं।' रेलमार्ग निर्माणका लागि भापाको करिब ३ सय ३ विगाहा जमिन अधिग्रहण हुँदैछ। विभागले रेलमार्गका लागि अधिग्रहण गरिने जग्गाका धनीलाई मुआब्जा वितरणका लागि आवश्यक प्रक्रिया शुरु भइसकेको जनाएको छ। कतिपय स्थानीयको किता नम्बर र क्षेत्रफल नमिलेको बारे आफूहरूलाई समेत जानकारी आएकोले त्यस्तो विवरण लिएर अद्यावधिक गर्ने र अर्को सूचना निकाल्ने विभागका सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर देवेन्द्रकुमार सिंह बताउँछन्। 'किता नम्बर नमिले समस्या रहेको मैले पनि सुनें' -उनले भने- 'त्यसलाई करेक्सन गरेर अर्को सूचना निकाल्छौं, मुआब्जाको प्रक्रिया सिडीयो कार्यालयबाट अघि बढिसकेको छ।'

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

स्थानीय तहले अझै बजेटको विवरण उपलब्ध गराएनन्

भापा, साउन १५। एक सय ५१ स्थानीय तहले अझै पनि बजेट विवरण पठाएका छैनन्। सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले स्थानीय तहलाई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को पेश गरेको बजेट विवरण पठाउन पटकपटक निर्देशन दिए पनि अझै पनि १५१ स्थानीय तहले बजेट विवरण नपठाएका हुन्।

मन्त्रालयका प्रवक्ता वसन्त अधिकारीका अनुसार अहिलेसम्म ६०२ स्थानीय तहले मात्र आफूले पेश गरेको बजेटको विवरण मन्त्रालयमा पठाएका छन्। पेश नगर्ने स्थानीय तहमा प्रदेश नं १ का २२, प्रदेश नं २ का ६६, बाग्मती प्रदेशका २०, गण्डकी प्रदेशका १०, प्रदेश नं ५ का छ, कर्णाली प्रदेशका ५ र

सुदूरपश्चिम प्रदेशका २२ वटा रहेका छन्। मन्त्रालयका प्रवक्ता अधिकारीले पुनःविवरण पठाउन निर्देशन दिएको बताए। गत असार १० गतेभित्र सबै स्थानीय तहले आव २०७७/२०७८ को बजेट पेश गरेका थिए। सवैधानिक व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहले पेश गरेको बजेट मन्त्रालयमा बुझाउनुपर्ने हुन्छ।

कोरोना भाइरस उपचार कोषमा रकम जम्मा गर्न आह्वान गरिएको सूचना

विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (COVID-19) रोगको संक्रमणलाई फैलिन नदिन तथा सोको रोकथाम एवम् नियन्त्रणका लागि देहायको बैकमा 'कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष' खाता खोलिएको हुँदा इच्छुक व्यक्ति तथा संघ-संस्थाहरूले सो खातामा रकम जम्मा गरी सहयोग गरिदिनुहुन आह्वान गरिएको व्यवहारा सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि अनुरोध छ।

बैंकको नाम: राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक
खाताको नाम: कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष
खाता नं. १९६००००११०१

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

क्रिकेटर सन्दीप
१४ दिन क्वारेन्टिनमा

काठमाडौँ, साउन १४। क्वारेन्टिन प्रिमियर लिग (सीपीएल) खेलका लागि ट्विन्डाइ एन्ड टोबागो गएका नेपाली क्रिकेट खेलाडी सन्दीप लामिछानेलाई १४ दिनको क्वारेन्टिनमा राखिएको छ।

सीपीएल खेल सन्दीपलगायत सम्पूर्ण खेलाडीलाई आइतबारदेखि क्वारेन्टिनमा राखिएको हो। सीपीएल आगामी भदौ २ गतेदेखि शुरु हुनेछ। प्रतियोगिताअघि सबै खेलाडीले अनिवार्य १४ दिन क्वारेन्टिन बस्नुपर्ने आयोजकले नियम बनाएको छ, त्यसैअनुसार अन्य खेलाडीले जस्तै सन्दीप पनि क्वारेन्टिनमा बस्नु परेको हो- उनका व्यवस्थापक रमन शिवाकोटीले भने। यसबीचमा सन्दीपले आफ्नो पीसीआर परीक्षणसमेत गराउनु पर्ने उनले बताए।

सन्दीप कोरियन एयरको चार्टर्ड जहाजमार्फत विहीबार दक्षिण कोरिया र त्यहाँबाट अमेरिका हुँदै ट्विन्डाइ एन्ड टोबागो गएका हुन्। सरकार र अन्य विभिन्न निकायको सहयोगमा उनी टोबागो गएका थिए। टोबागो उड्नुअघि सन्दीपले नाट मडगलवार पीसीआर परीक्षण गराएका थिए। उनको सानेपास्थित स्टा र हस्पिटलमा स्वाब परीक्षण गरिएको र त्यसको नतिजा नेगेटिभ आएपछि मात्र टोबागो उड्न सहज भएको व्यवस्थापक शिवाकोटीले बताए। सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय हवाई उडान आगामी भदौ १ गतेदेखि मात्र खोल्ने निर्णय गरेका कारण केही समय सन्दीपले सीपीएल खेल्नेबारे अन्याल भएको थियो।

सन्दीप सीपीएलका लागि यस पटक जमैका तलावाहजबाट अनुबन्धित भएका हुन्। उनलाई जमैकाले ९० हजार अमेरिकी डलरमा अनुबन्ध गरेको हो। सन्दीपले सीपीएल खेल लागेको यो तेस्रो पटक हो। उनले यसअघि सन् २०१८ मा पहिलो पटक सेन्ट किट्स एन्ड नेभिस प्रेट्रीयट्सबाट सीपीएल खेलेका थिए। त्यसका लागि उनलाई पाँच हजार अमेरिकी डलर पारिश्रमिक दिइएको थियो। उक्त प्रतियोगितामा उनले पाँच खेलमा सात विकेट लिएका थिए।

यस्तै दोस्रोपटक सन्दीपले सन् २०१९ मा बाबाडोस ट्राइडेन्ट्सबाट सीपीएल खेलेका थिए। उनले एक वर्ष ७० हजार अमेरिकी डलर पारिश्रमिक प्राप्त गरेका थिए। सन्दीपले सो प्रतियोगितामा छ खेलमा आठ विकेट लिएका थिए। यसपटक सन्दीपको टोलीमा विश्व क्रिकेटका प्रख्यात खेलाडी आन्द्रे रसेल, कार्लोस ब्रेथेवट, तरबेज श्यामी, ओशन थोमसलगायत छन्। उनी आबद्ध जमैका तलावाजले आगामी भदौ ३ गते सेन्ट लुसिया जोक्ससित खेल्नेछ।

सिपिएलका लागि विश्वका २३ देशका ५२७ खेलाडीले नाम दर्ता गराएका थिए। सीपीएलमा जमैकासँगै बाबाडोस ट्रिडेन्ट्स, टिनबागो नाइट राइडर्स, एएन अमेजन वारियर्स, सेन्ट लुसिया जौउक्स र सेन्ट किट्स एन्ड नेभिस प्याट्रोसिअलसले प्रतिस्पर्धा गर्नेछन्। सीपीएलमा कुल ३३ खेल हुने छन् भने कोरोना भाइरसका कारण ती सबै खेल बिना दर्शक खेलाइने आयोजकले जनाएको छ। सीपीएल आगामी भदौ २५ गतेसम्म चल्ने छ।

सन्दीप टोबागोबाट सोफ्रे इन्डियन प्रिमियर लिग (आईपीएल) खेल असोज दोस्रो साता युनाईटेड अरब इमिरेट्स जानेछन्। यसपटक १३ औं संस्करणको आईपीएल आगामी सेप्टेम्बरदेखि युईएम शुरु हुनेछ।

कोरोना भाइरसका कारण यसपटक आईपीएल भारतमा आयोजना गर्न नसकिएको हो। आईपीएल युईएम आयोजना गर्न भारत सरकारले आयोजकलाई आइतबार अनुमति दिएपछि सो प्रतियोगिता हुने पक्का भएको हो। सन्दीपले आईपीएल दिल्ली क्याम्पसबाट खेल्नेछन्।

पाकशालाका ...

छ। देशलाई आर्थिक रुपमा सम्पन्न बनाउने र रोजगारका अवसर सृजना गर्ने क्षेत्र होटल हो।

आतिथ्य सत्कारदेखि खान बस्नसम्म राम्रो वातवरण चाहिन्छ। त्यो व्यवस्थापन गर्ने भनेको जो कोहीले गर्न सक्दैन। जसले पढेर बुझेर गरेको हुन्छ, उसले मात्र व्यवस्थापन गर्न सक्छ। होटल खोले मात्र हुँदैन। राम्रो व्यवस्थापन हुनुपर्छ, नेपालका सबै होटलमा त्यस्तो वातावरण छैन- पराजुलीले भने - होटलमा आएका पाहुना चाहे त्यो पर्यटक नै किन नहोस् उनीहरूको चाहना इच्छा पूरा गर्न सक्नुपर्छ। यदि फितलो सेवा भयो भने त्यसले नराम्रो असर पार्छ। त्यसैले होटलका लागि चाहिने दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न होटल म्यानेजमेन्टको भूमिका महत्वपूर्ण हुन्छ।

होटलमा काम गर्ने मानिसलाई अहिलेपनि तल्लो दर्जामा हेर्ने गरिन्छ- पराजुलीले भने - हामीमा होटलमा काम गर्ने मानिसलाई तल्लो दर्जाका रुपमा हेर्ने गरिएको छ। विश्वमा अधिकतम मानिसले रुचाएको पेशा होटल व्यवसाय हो -पराजुली भन्छन्- त्यसमा पनि किचन त मुटु नै हो। एउटा होटललाई टिकाउन पनि राम्रो सेफ हुन जरुरी छ। आज विश्वभर फ्रैलिनको कोरोना भाइरसको बढ्दो संक्रमणका कारण होटल क्षेत्र नराम्रो प्रभावित भएको छ। होटलमा आश्रित धेरै मानिस अहिले बेरोजगार छन्। अहम नेपालमा सञ्चालित सानादेखि ठूला होटलको समस्या उस्तै छ। नेपालमा पर्यटनको प्रचुर सम्भावना भएर पनि होटल व्यवसायले फड्को मान्न नसकिरहेको अवस्थामा अहम कोरोनाको बढ्दो संक्रमणले जो क्षेत्र थिलथिलएको छ। यसलाई व्यवस्थित गर्दै लान सरकारले तदारुकता देखाउन जरुरी छ। होटल मेनेजमेन्ट अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको रुची अधिक भएको र विश्वभर होटललाई राम्रो र सम्मानित क्षेत्र मानिएकाले सरकारले समेत यो क्षेत्रलाई हेर्ने जरुरी देखिन्छ - उनले भने।

बडा अध्यक्षले सञ्चालन

गरेको सप्लायर्सले उपभोक्ता ठग्न

विक्रमकार लिम्बू

ताप्लेजुङ, साउन २०। ताप्लेजुङको फुड्लिङ नगरपालिका -९ का बडा अध्यक्ष तारा बरालले सञ्चालन गर्दै आएको फुड्लिङ बजारस्थित आशिका आयल सप्लायर्सले पेट्रोल र डिजेल बढी मूल्यमा विक्री गरी उपभोक्ता ठग्न आएको खुलेको छ।

नेपाल आयल निगमले गत शनिवार राति १२ वजे देखि लागू हुने गरी मूल्य समायोजन गरेको छ। इण्डियन आयल कर्पोरेशनबाट प्राप्त खरिद मूल्यमा समेत वृद्धि भएकोले मूल्य समायोजन गर्नु परेको निगमले प्रेस विज्ञापितमा उल्लेख गरेको छ।

ताप्लेजुङको सदरमुकाममा अहिलेसम्ममा पाथीभरा आयल सप्लायर्स र आशिका आयल सप्लायर्स गरी दुईवटा पम्पले पेट्रोल र डिजेल खरिदविक्री गर्दै आएका छन्। गत शनिवारसम्म पाथीभरा आयल सप्लायर्सले पेट्रोल प्रति लिटर रु. १०८.५० र डिजेल ९७ रुपैयाँमा विक्री गर्दै आएको थियो भने, आशिकाले प्रति लिटर रु. ११५ रुपैयाँ पेट्रोल र डिजेल ९७ रुपैयाँमा विक्री गर्दै आएको थियो। नेपाल आयल निगमले गत शनिवार प्रेस विज्ञापितमार्फत २ रुपैयाँ मूल्य वृद्धि गरेसँगै पाथीभरा आयल सप्लायर्सले पेट्रोल रु. ११०.५० र डिजेल रु. ९७ रुपैयाँमा विक्री वितरण

गर्दै आएको छ। आशिका सप्लायर्सले भने अघिल्लो मूल्य आइतवारसम्म कायम गरेको थियो। उसले पेट्रोल प्रति लिटर ११५ रुपैयाँ र डिजेल ९७.५० रुपैयाँमा विक्री वितरण गरिरहेको छ। पाथीभरा आयल सप्लायर्सले भन्दा आशिकाले गत शनिवारसम्म प्रति लिटर पेट्रोलमा ६.५ रुपैयाँ र डिजेल ०.५० रुपैयाँ बढी मूल्यमा विक्री वितरण गर्दै आएका थिए। आइतवारदेखि प्रति लिटर पेट्रोलमा ५ रुपैयाँ र डिजेल प्रति लिटर ०.५० पैसा बढी मूल्यमा विक्री वितरण गर्दै आएको छ।

एक ट्याङ्कर पेट्रोल डिजेलमा १२ हजार लिटर विराटनगर आउनु अघि ताप्लेजुङको सदरमुकाम सम्म पुग्दा हुवानी, विमा, चालक बोनास र राजश्व गरी एक ट्याङ्कर पेट्रोल वा डिजेल ताप्लेजुङ पुग्दा प्रति लिटर पेट्रोल र डिजेलको मूल्य ७ रुपैयाँ पर्ने आउने पाथीभरा आयल सप्लायर्सका सञ्चालक यादव श्रेष्ठले बताए। नेपाल आयल निगमले तोकेको मूल्य भन्दा ०.३ प्रतिशत बढी मूल्यमा विक्री वितरण गर्न पाउने भएपनि आशिकाले निगमले तोकेका मूल्य भन्दा १३ प्रतिशत बढी मूल्यमा विक्री वितरण गर्दै आएको छ। ट्याङ्करमा नल्याएर डुममा ल्याउँदा केही मूल्य बढी पर्ने भएकोले केही मूल्य बढी हुन गएको आशिकामा कार्यरत एक

कर्मचारीले बताए। नेपाल आयल निगम पेट्रोलियम पदार्थ विक्रेता नियमावली २०७५को परिच्छेद ६ अनुसार नेपाल आयल निगमको अनुसूची १० बमोजिम लोपोपहितको हार्डिङबोर्ड राख्नु पर्ने उल्लेख भए तापनि आशिका आयल सप्लायर्सले अहिलेसम्म हार्डिङ बोर्ड र मूल्य सूची पनि राखेको छैन। रातको समयमा पम्प राखेर तान्ने डुम, जार र कोकको बोतलमा भर्ने र विहान देखि दिउँसोसम्म भरेको पेट्रोल र डिजेल विक्री गर्ने गरेको एक टेम्पो चालक कृष्ण लिम्बूले बताए। कहिलेकाँही पाथीभरा आयल सप्लायर्समा पेट्रोल सकिएको समयमा बढी मूल्य तिरेर टेम्पो चलाउँदा तेलको मूल्यसमेत उठाउन नसकेको चालक वीरकुमार लिम्बूले बताए।

नेपाल आयल निगम चारआली कार्यालय प्रमुख गोपाल दियालीका अनुसार ताप्लेजुङमा सञ्चालित आयल सप्लायर्स दुईवटा मध्ये पाथीभरा आयल सप्लायर्स ख वंगको साधारण विक्रेता र आशिका आयल सप्लायर्स घ वंगको प्याक्ड विक्रेता भएको फोनमार्फत जानकारी दिए। प्याक्ड विक्रेताले डिजेल मात्र विक्री वितरण गर्न पाउने र पेट्रोल विक्री वितरण गर्न नपाउने उनले बताए। तर प्याक्ड विक्रेता तथा आशिका आयल सप्लायर्सले पेट्रोल विक्री गर्दै आएको जानकारी नभएको चारआली कार्यालय प्रमुखले बताए।

वनको हैसियतमा सुधार

पुनरोत्पादन संरक्षणको आवश्यकता रहेको कुरामा जोड दिइन्। उनले वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन लागू भएको हरियाली सामुदायिक वनले राम्रो काम गरेकामा प्रशंसा गरिन्। समिति सदस्य राजबहादुर बुढाक्षेत्री तथा शान्तिमाया पाख्रिले वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनको उपलब्धि र समस्यालाई प्रतिवेदनमा उल्लेख गर्ने बताए। कार्यक्रममा डिभिजन वन कार्यालय मोरङका प्रमुख विशाल घिमिरेले जिल्लाको वैज्ञानिक वनको अवस्था र वस्तुस्थितका विषयमा प्रस्तुतिकरण दिएका थिए।

जनसेवा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष दिलाराम राई, बेलवारी चिसाङ साफेदारी वनका संयोजक दिनेश गिरी, हरियाली सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका लेखा सदस्य केशव दाहाल, शान्ति सामुदायिक वनकी सचिव मेनुका राई तथा रमिते सामुदायिक वनका प्रतिनिधि राजु परियारले सरकार, संसद् तथा वजेट भाषणमै आर्थिक समृद्धिको आधार वन भन्ने कुरा पटक-पटक सम्बोधन हुने गरेकाले वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनलाई अहम प्रभावकारी बनाउनेतर्फ ध्यान दिनुपर्नेमा जोड दिए।

सामुदायिक वन उपभोक्ता महासङ्घ प्रदेश नं. १ का संयोजक तुलसी सङ्ग्रौला, महासङ्घका जिल्ला अध्यक्ष रामकृष्ण राईलगायतले भएका रूख काटेर कुनै पनि वन

व्यवस्थित र वैज्ञानिक नहुने धारणा व्यक्त गरे।

कार्यक्रममा प्रदेशसभा प्रदेश नं. १ उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण समितिका सभापति सीता थेबले प्रदेश वन ऐन २०७६ जारी भइसकेको र प्रदेश सरकारले समेत वन उपभोक्ता समस्या सम्बोधन हुने गरी यस प्रदेशमा वनका कार्यक्रम लागू गर्ने कुरा बताइन्। पथरी शान्तिचरे नगरपालिकाका प्रमुख दिदीप राई तथा लेटाङ नगरपालिकाका प्रमुख शाङ्कर राईले स्थानीय तहका समन्वयमा वनको पैदावार तथा उत्पादन बढाएर सर्वसाधारणको जीवनस्तर उकास्नमा सहयोग पुऱ्याउनुपर्ने बताएका थिए।

सुदूरपश्चिमका केही जिल्लामा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनका नाममा अनियमितता भएको विषयमा गुनासो आएको भन्दै नेपाल सरकारले गत जेठ-१५ गतेदेखि मूलकभरका वनक्षेत्रबाट उत्पादित काठ विक्री वितरणमा रोक लगाउँदै त्यस विषयमा सत्यतथ्य बुझ्न संसदीय समिति गठन गरेको छ।

उक्त समितिले मोरङ, भूजा तथा सुनसरी जिल्लाका वनको स्थलगत अनुगमन गरी

सर्वसाधारणको राय सुन्नुका लागि हो। स्थानीयस्तरबाट आएको सुझाव अनुसार यस विषयमा सरकारले धारणा बनाउने समितिका सदस्य घनश्याम खतिवडाले बताए। मोरङ जिल्लामा ३४ वटा सामुदायिक वन तथा चारवटा साफेदारी वनमा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन कार्यक्रम २०७१ सालदेखि लागू भएका छन्। देशभरमा ७७ जिल्लामध्ये ५५ जिल्लाका ७५० वटा सामुदायिक वन, १५ वटा साफेदारी वन तथा छ वटा चक्रवान्दी वनमा वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन कार्यक्रम लागू भएकोसमेत डिभिजन प्रमुख विशाल घिमिरेको भनाइ छ। वैज्ञानिक वनले कुनै एक क्षेत्रलाई आठ भागमा विभाजन गरी कुनै एक भालालाई पुनः १० भागमा विभाजन गरेर नाउ रूखलाई राखेर पुरानो, ढल लागेको, नष्ट हुने अवस्थामा र माथि विरूवालाई हुर्कन रोक्ने रूखलाई कटान गरी नयाँ विरूवा हुर्कने कार्य वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन हो।

क्रेन भाडामा चाहिए

अब बितमोडमै २५ टन क्षमताको जापनीज क्रेन भाडामा उपलब्ध छ। चाहिएमा तत्काल सम्पर्क गर्नुहोला। साथै ग्रेडर, रोडर, ट्यांकर लगायतका निर्माण उपकरण भाडामा चाहिए सम्पर्क गर्नुहोला। गिट्टी, बालुवा लगायतका निर्माण सामग्री समेत उचित मूल्यमा उपलब्ध छ।
सम्पर्क: ०२३-४२९०३५१ / ९८४२६२३६६ / ९८५२६७२०२

बिता (सेफ्टी तथा ढल सफाई)

बितामोड, कापा

(पहाडी क्षेत्रमा पनि यो सेवा उपलब्ध छ।)

मुपाल बुढाथोकी
023-545402
9825952677
9825952680

सेफ्टी तथा ढल सफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोस।

सेफ्टी ट्यांकी सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला।

कापा सेफ्टी ट्यांकी तथा ढल सफाई

बितमोड सम्पर्क
राजकुमार श्रेष्ठ
९८५२६४६००५
९८०६०१०४१०
९८४२६३४६२७
०२३-५४६००५

वमक सम्पर्क:
देवी सिटौला
९८२४९७९१८५
९८४२७६०२६५
९८४२३३२४३०

कापासै सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमको ट्यांकीबाट सफाई गरिन्छ।

कापा...

मुआब्जा प्रक्रिया शुरु भएसँगै रेलमार्ग निर्माणको कामले गति लिएको विभागको विश्वास छ। जग्गा प्राप्त ऐन २०३४ अनुसार प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा गठित मुआब्जा निर्धारण समितिले मुआब्जाको टुक्रो लगाउने प्रावधान छ। विभागले मुआब्जा निर्धारणका लागि जिल्लास्थित प्रक्रिया अघि बढाइसकेको जनाएको छ। त्यसका लागि उपसमितिसमेत गठन भइसकेको विभागले जनाएको छ।

फ्लाट भाडामा

कार्यालय तथा आवासका लागि अति उपयुक्त फ्लाट। फराकिलो कोठा र सुरक्षाका लागि कम्पाउण्डसहितको फ्लाट। (बितामोड-१, बाल्मिकी स्कूलको ठीक उत्तर, दुर्गा मन्दिर छेउमा।)

सम्पर्क : ९८२३७२६९७९

शिक्षित मूर्खहरु नै कोरोना वाहक !

स्थितिको गाम्भीर्य अनुभूत गर्न नसक्दा कोरोना अकल्पनीय मृत्युको कारण बन्न सक्ने देखिएको छ । रोकथामका लागि भन्दै सरकारले बन्दाबन्दीको घोषणा गर्नु र चार महिनापछि अन्त्य पनि भयो । अन्त्यको घोषणालाई सर्वसाधारणले उन्मुलन ठाने शायद र त्यसपछिका घटनाहरु र अवस्था जटिल बन्दै जाँदैछ । सरकार घोषणामा मात्रै अडियो, उसले सर्वसाधारणलाई सम्भाव्य जटिलताको सञ्चार गर्न जानेन वा गर्न चाहिन । हुँदा-हुँदा परीक्षणको दर पनि घटाउँदै लगे । सीमापारीबाट आउने क्रमलाई रोक्न सकेन र व्यवस्थित गर्न पनि सकेन । त्यसै परिणाम परीक्षण घटाउँदा पनि संक्रमितको संख्या दिनहुँ बढ्दै गयो । यही परिस्थितिका बीच चिकित्सकहरुले सरकारलाई कठोर ढंगले प्रस्तुत हुन सुभाए, तर अवस्थामा फेरबदल भएन ।

बन्दाबन्दी अन्त्य गर्नु भनेको जीवन पद्धति पूर्ववत् सञ्चालन गर्नु होइन भन्ने आम जनताले बुझ्दै बुझेनन् । फलतः सडक, बजार, चौरस्ता, चाडपर्व, मेला, यातायात यहाँसम्म कि सरकारी कार्यालयहरु नै निस्फक्ती भिडभाड बन्दै गए । कोरोनाजन्म विषम परिस्थितिलाई कसरी नियन्त्रणमा राख्ने त्यसतर्फ सरकारको चिन्ता, चासो र योजना नै देखिएन । यसले कोरोना महासंकटकारणमा समुदायमा प्रवेश गरिसकेको हो कि भन्ने देखिन थालेको छ । बन्दाबन्दी सम्पूर्ण समाधान होइन, यो सबैले जान्ने कुरा हो, तर उसलाई उपयोग गर्दै गर्नुपर्ने पूर्व तयारी र बनाउनुपर्ने रणनीतिमा भने सरकार असफल भयो । बन्दाबन्दीको आवश्यकता र औचित्य जनतालाई बुझाउन नसक्दा सरकार गैरजिम्मेवार मात्र भएन जनताको जीवन रक्षा गर्न नसक्ने लाचार बन्न पुग्यो ।

कोरोना कहरले उत्पन्न गरेको प्रतिकूलताका बीच विश्व स्वास्थ्य संगठनद्वारा निर्देशित स्वास्थ्य रक्षाको मापदण्ड सरकारबाटै पालना गरिएन । सरकारी कार्यालयहरु राजस्व सकलन गर्न भन्दै खोलियो । करदातालाई कर-राजस्व बुझाउन ताकेता गरियो । कार्यालयहरु कोरोना भाइरसका संवाहक बन्दै पनि त्यसलाई मापदण्डभित्र ल्याउने पहल गरिएन । यसरी एकपछि अर्को गर्दै सरकार दृष्टिकोण, दीर्घकालीन योजना, प्रतिबद्धता र जिम्मेवारीबाट खलिँत हुँदै गयो । आज परिस्थिति यति भयानक भइसक्यो कि महामारी रोग अग्रपंक्तिमा रहने सुरक्षाकर्मी, चिकित्सक र स्वास्थ्यकर्मीहरु नै क्वारेन्टिनमा बस्नुपर्ने बेला आइसक्यो । संकटको स्थिति भयावह भइरहेका देशका उपल्लो पद धारण गरेका व्यक्तिहरु नै न मास्कको प्रयोग गरिरहेका छन् न त दूरी कायम गरेको देखिन्छन् ।

कोरोना संक्रमण एउटा रोग नै हो । औषधि आइनसकेका कारण असाध्य जस्तै बलियोको यसले ठूलो-सानो, धनी-गरीब, पदधारी-सर्वसाधारण कसैलाई भेद गर्दैन । सरुवा भएका कारण एउटा व्यक्तिको असावधानीले अर्को व्यक्तिलाई सहजै सार्ने भएकाले प्रत्येकले सतर्कता अपनाउनु यसबाट जोगिने सर्वोत्तम उपाय हो । सरकारले केही गलत भनेर आशा गरेर मुख ताकेर मात्रै बस्ने हो भने महामारी अकल्पनीय पीडाको कारण बन्ने निश्चित छ । यहीबीच भारतसँग सीमा जोडिएका कतिपय स्थानीय तहले फेरि बन्दाबन्दीको घोषणा गरेका छन् । कतिपय ठाउँमा निषेधाज्ञा नै जारी गरिएको छ । अनि पनि संक्रमण घट्ने क्रममा छैन । भनाइका कति स्थानीय सरकारले आ-आफ्ना हिसाबले बन्दाबन्दी घोषणा गरेका छन् । बिर्तामोड नगरपालिकाले पनि नगर क्षेत्र बन्द गरेको छ । तर, आवागमन र सवारीको भीडले बन्दाबन्दीको अनुभूति गर्न दिएको छैन । वीपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानका चिकित्सक प्रा.डा. सञ्जीव शर्माले शिक्षित मूर्खहरुका कारण कोरोना समुदायमा प्रवेश गरेको भन्दै गम्भीर पीडा अभिव्यक्त गरेका छन् । त्यसले पनि जनता स्वयम् सचेत, सावधान र सतर्क रहनुपर्छ भन्ने सन्देश दिएको छ । आफ्नो जिउको मालिक आफै हो त्यसैले कोरोना भयबाट मुक्ति पाउन स्वयम् सचेत बन्नुको विकल्प छैन ।

नेत्रप्रसाद निरौला

त्यसैले फरक ठाउँमा भएको फरक समस्याको पहिचान गरी समाधान खोज्नु उपयुक्त हुन्छ । त्यसैले अहिलेको महामारीको समयमा पनि तुलनात्मक रूपले सुरक्षित र असुरक्षित स्थानहरुको पहिचान गरी शैक्षिक क्षेत्रलाई क्रमशः खोल्दै जानुपर्ने आजको आवश्यकता देखिन्छ ।

आपत्कालमा शिक्षा

शिक्षाको महत्वको बारेमा बहस गरेर कहिल्यै सकिँदैन अथवा शिक्षाको महत्व अनन्त छ । तर, अहिलेको अवस्थामा शैक्षिक क्षेत्र अवरुद्ध छ । हाल विश्वव्यापी परुमा फैलिएको कोरोना माहामारीका कारणले गर्दा प्रायजसो शैक्षिक क्षेत्रहरु ठप्प प्रायः छन् । हाम्रो देशको स्थिति मात्र हेर्ने हो भने करिब सत्तरी लाख बालबालिकाहरु शिक्षा लिनबाट वञ्चित छन् । लामो समयसम्म विद्यालयहरु बन्द रहँदा पढ्न पाउने बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकारबाट ठूलो संख्याका बालबालिका वञ्चित रहनु सामान्य कुरा होइन । तर, यसका बारेमा मुलुकमा बहस, चर्चा, छलफल पर्याप्त मात्रामा भएको देखिँदैन ।

शिक्षाको असर तत्काल मात्र पढेन, यसले दीर्घकालीन असर पार्दछ । बन्दाबन्दीको (लकडाउन) अवस्थामा विद्यालय बन्द रहनु स्वभाभिक भए पनि बन्दाबन्दी क्रमशः हट्दै जाँदा शिक्षा क्षेत्रलाई अन्तिममा राख्नुले शिक्षा क्षेत्रलाई कम महत्व दिइएको भन्ने महशुस हुन्छ । तर, हामीले आपत्कालीन अवस्थाले ल्याउन सक्ने विभिन्न प्रभावहरु जस्तै: बालबालिकामा पर्ने मनोसामाजिक प्रभाव, शिक्षा क्षेत्रमा पर्ने सबै प्रभाव, समुदायमा पर्ने प्रभाव, सीमानतकृत समुहमा पर्ने प्रभाव आदिका बारेमा पर्याप्त विश्लेषण, बहस, छलफल गरी एउटा निष्कर्षमा पुगे चेष्टा गर्न सकेको अवस्थामा कमी रहेको पाइन्छ । तर, साच्चै भन्ने हो भने शिक्षाको उपदेयता आपत्कालीन अवस्थामा बढी रहन्छ । शिक्षाले शारीरिक, मनोसामाजिक, संज्ञानात्मक आदि सुरक्षा प्रदान गर्दछ ।

शिक्षा अधिकार हो, समुदायले शिक्षालाई प्राथमिकता दिन्छ र बालबालिकाको संज्ञानात्मक र भावनात्मक विकासमा शिक्षाको महत्वपूर्ण स्थान रहन्छ । शिक्षाले जीवन बचाउन र धान्न मद्दत गर्छ । शिक्षाले सामाजिक पुनर्निर्माण र आर्थिक सुधारमा पनि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ । शिक्षाले द्वन्द्व व्यवस्थापन र सहिष्णुता वृद्धि गराउनमा पनि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ । अझ महत्वपूर्ण त के छ भने शिक्षा नै यस्तो औजार हो जसले कुनै पनि विपद्सँग लड्न सक्ने क्षमताको विकास गर्छ, विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्ने महत्वपूर्ण औजार अथवा अर्को शब्दमा भन्ने हो भने विपद् व्यवस्थापन चक्रको महत्वपूर्ण ईकाइ, क्षमता अभिवृद्धि हो, क्षमता बिना विपद्सँग लड्न सम्भव छैन ।

यसरी हेर्दा हालको परिस्थितिमा शिक्षाको भूमिका अझ महत्वपूर्ण देखिन्छ । तर, हामी यो महामारीलाई बढी नै महत्व दिएर, विद्यालय, शिक्षालाई कम आँकुरेका छौं कि जस्तो लाग्छ । यसो भनिराखेको बेला मैले के बिर्सिराखेको छैन भने रोगको संक्रमण यदि विद्यालय प्रवेश गरेको खण्डमा यसले भयावह परिस्थितिको सिर्जना गर्न सक्छ । तर, यसका समाधानका केही उपायहरुसहित आपत्कालमा शैक्षिक क्षेत्रमा के गर्न सकिन्छ भनेर चर्चा गर्न चाहन्छु, यो एकमात्र समाधान हो भन्ने मेरो जिकिर

होइन, यसका थुप्रै विकल्प हुन सक्छन्, यो छलफलको विषय हुनसक्छ र जसबाट एउटा ठोस निष्कर्ष निस्कन सक्छ भन्ने मेरो ध्येय हो ।

नेपाल विपद्का दृष्टिकोणले विश्वमै संवेदनशील क्षेत्रमा रहेको छ । यहाँ समय-समयमा हुने विभिन्न प्रकारका विपद्हरुले ठूलो धनजनको क्षति पुऱ्याइरहेको हुन्छ । भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, महामारी आदि जस्ता विपद्हरुले वर्षेनि थुप्रै दुःख दिन्छ र हाम्रो शैक्षिक गतिविधिलाई अवरोध पुऱ्याई रहन्छ । यसको समाधानका लागि एउटा मुख्य उपाय भनेको पूर्व तयारी नै हो, आपत्कालीन अवस्थामा लागि शिक्षाको पूर्व तयारी ।

सर्वप्रथम आपत्कालीन शिक्षाका लागि एउटा न्यूनतम मापदण्ड तोकनु पर्छ । आपत्कालीन शिक्षाका न्यूनतम मापदण्डहरुले आपत्कालीन अवस्थामा शिक्षाको पूर्व तयारी र राहत कार्यका लागि

प्रयोग गरी शैक्षिक गतिविधि सुचारु गर्नु हो ।

त्यस्तै शैक्षिक समन्वय समूहको अन्य महत्वपूर्ण कार्यहरुमा, आपत्कालीन शिक्षाको अनुगमन गर्नु र प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नु, सहयोगको पक्षमा वकालत गर्नु र स्रोतको परिचालन गर्नु, नागरिक समाज र राष्ट्रसेवकहरुलाई प्रशिक्षित तुल्याई क्षमता निर्माण गर्नु र अन्तिम प्रतिवेदन दाताको भूमिका निर्वाह गर्नु हो । यसरी शैक्षिक समन्वय समूहको गठन आपत्कालीन शिक्षाका लागि एउटा महत्वपूर्ण औजार हो । यो स्थानीय स्तर लगायत आवश्यक क्षेत्रमा अग्रिम गठन गर्नु आवश्यक छ र बेला-बेलामा बैठक, छलफल आवश्यक छ, जसले गर्दा आपत्काल आइपरिहाले यसलाई तुरुन्तै सञ्चालनमा ल्याउन सकिनेछ ।

देश संघीयतामा गइसकेको परिप्रेक्षमा हरेक प्रदेश र स्थानीय निकायहरु अधिकार सम्पन्न छन् ।

अनिवार्य रूपमा उपलब्ध हुनुपर्ने न्यूनतम स्तर निर्धारण गर्दछन् । आपत्कालीन शिक्षाको न्यूनतम मापदण्ड निर्माण गर्नका लागि राहत कार्यमा संलग्न विभिन्न संस्था र निकायहरुको एक अन्तर संस्था सञ्जाल तयार गर्नुपर्दछ । यस अन्तर संस्था सञ्जालले आपत्कालीन शिक्षाको पूर्व तयारी र शीघ्र पुनर्निर्माण कार्यको सिलसिलामा दिइने शिक्षाको ढाँचा तयार गर्दछ ।

दोस्रो, शैक्षिक समन्वय समूह गठन गर्न आवश्यक छ । शैक्षिक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न सहयोग पुऱ्याउने विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघ-संस्थाहरुको सञ्जाल नै शैक्षिक समन्वय समूह हो । अवरुद्ध शैक्षिक कार्य सञ्चालन गर्नमा शिक्षा मन्त्रालयलाई (मन्त्रालय अन्तर्गत अन्य विभाग, प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय स्तर) सघाउनु नै शैक्षिक समन्वय समूहको प्रमुख जिम्मेवारी हो । यसका अलावा शैक्षिक समन्वय समूहको अन्य जिम्मेवारीमा, मुख्य साभेदारहरुको पहिचान गर्नु, कार्यक्रम कार्यान्वयनको समन्वय गर्नु, योजना निर्माण र रणनीतिको विकास एवम् मापदण्डहरुको

त्यसकारण शिक्षाका हरेक गतिविधिहरुमा स्थानीय क्षेत्रलाई अधिकार दिनु उपयुक्त हुन्छ । विपद्को दृष्टिकोणबाट पनि स्थानीय निकायहरु अधिकार सम्पन्न भए भने शैक्षिक वातावरण सुचारु गर्न मद्दत पुग्छ, किनभने देशको फरक भौगोलिक क्षेत्रमा फरक प्रकारका विपद्हरुको समस्या रहन्छ, त्यसकारण देशभरिको विपद्को अवस्थालाई एउटै बाकसमा हालेर हेर्ने प्रयास गरियो भने समस्या समाधान गर्न कठिन हुन्छ ।

त्यसैले फरक ठाउँमा भएको फरक समस्याको पहिचान गरी समस्याको समाधान खोज्नु उपयुक्त हुन्छ । त्यसैले अहिलेको महामारीको समयमा पनि तुलनात्मक रूपले सुरक्षित र असुरक्षित स्थानहरुको पहिचान गरी शैक्षिक क्षेत्रलाई क्रमशः खोल्दै जानुपर्ने आजको टड्कारो आवश्यकता देखिन्छ । अन्यथा देशभरिको अवस्था सफा खोज्ने हो भने धेरै लामो समय लाग्न सक्छ जतिबेर हामी धेरै पछाडि परिसकेका हुन सक्नेछौं ।

(लेखक न्यूट्स एजुकेशन एकाडेमीका शिक्षक हुन् ।)

मेरो मृत शरीरमा राष्ट्रिय भण्डा ओढाइयोस्

उदय मैनाली

अरुले जस्तोसुकै विचार, समूह र पार्टीको ऋण्डा ओइने, ओडाउने कार्य गरे पनि मेरो मृत शरीरमा केवल नेपाल आमाको चन्द्र-सूर्य अंकीत तीनकुने राष्ट्रिय ऋण्डा ओडाइयोस् ।

बनाउन खोज्नु आजको समस्याको मुख्य कारण हो । जसले गर्दा उसको जीवनमा राजनीतिक कक्षाको भ्रम यतिसम्म हुन्छ कि, आफू जन्मेको, हुर्केको संस्कार, संस्कृति र सिंगो माटोप्रति गैरजिम्मेवार भएर निस्कने प्रवृत्ति हावी हुँदै गइरहेको छ । जुन त्यस्ता व्यक्तिसँग मृत्युपरन्तसम्म प्रभाव जमाउन सक्षम हुन्छन् । हामीले बुझ्नुपर्ने कुरा के हो भने हामी पहिले नेपालीपनमा हुर्केका सामाजिक, सांस्कृतिक प्राणी हौं, त्यसपछि मात्र राजनीतिक प्राणी हौं । हो राजनीति हाम्रो भाग्य र भविष्यसँग जोडिएको विषय हो र यसले हाम्रो दैनिक जीवनमा प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष प्रभाव छोडेको हुन्छ । तर, यसको मतलब यो हैन की सम्पूर्ण राष्ट्रियता, सम्प्रभुता,

स्वाभिमानी र मानवीय संवेदना नै बन्धकी राख्नु । अमुक राजनीतिक आस्थाको ऋण्डा उठाइरहेका राष्ट्रिय ऋण्डाप्रतिको सम्मान र सामाजिक सद्भाव सहितको एकता नटुटोस् । हाम्रो अविच्छिन्न राष्ट्रिय गौरव नडगमगाओस् । हाम्रो समाजको स्थिति यतिसम्म भयानक हुँदै गएको छ कि फरक राजनीतिक आस्थाका मानिससँग पानी बाराबार छ, परिवारभित्र दाजुभाइ, दिदीबहिनीको बोलचाल बन्द छ । यसले अन्ततः गल्ती हामीलाई नराप्नो पार्छ । देशप्रेम र मानवताका विरुद्ध लैजान्छ र राष्ट्रिय विखण्डन, सामाजिक, सांस्कृतिक विचलनतर्फ उन्मुख गराउँदछ । हामीमा यतिसम्म स्वार्थीपन, कठोर मनको विकास हुँदै गएको छ कि यदि यस्तै राजनीतिक संस्कारको निरन्तरता रहिरहने हो भने हाम्रो सामाजिक, सांस्कृतिक विरासत र राष्ट्रिय भावनाको ऐना भन्ज्यामभ्रुम टुटेका

हुनेछ । अमुक राजनीतिक आस्था आडमा हामीले समग्र मानवता र सामाजिक भावनाको विनास रोजिरहेका त छैनौं ? गहिरो प्रश्नचिन्ह खडा भएको छ । देखावटी रूपमा ठूला र राम्रा कुप तर भित्रभित्रै हरेक कुरामा खोकिँदै गइरहेका त छैनौं ? गलत र पूर्वग्रही राजनीतिक संस्कारले अर्काको रिस, ईर्ष्या, डाहा र तडकभडकमा प्रतिस्पर्धा गर्न भने अब हामीले छोड्नुपर्छ । फरक राजनीतिक विचार र आस्थाको सकारात्मक पाटो पनि विश्लेषण गर्न सक्षम राजनीतिक संस्कारको विकास गरिनुपर्दछ । हनुमान भएर जसरी हुन्छ विरोध र द्वन्द्वको राजनीति हामीले अन्त्य गर्न सक्नुपर्दछ । अर्काको कुरा काट्न व्यस्त हुने, कामकाजभन्दा खुरापाती मै समय व्यतित गर्नेको संख्या बढिरहेको अवस्थामा मुखमा राम राम बगलीमा छुरा उखानको प्रत्योत्तर दिनु नैपर्नेछ । अन्यथा हामी सकिने र सकाउने मार्गतर्फ अग्रसर हुनेछौं ।

अझ राष्ट्रियता, नेपालीपन, राष्ट्रिय एकता र स्वाभिमानी, चन्द्र-सूर्य अंकीत ध्वजार र विर गोर्खालीको इतिहासलाई माटोमा मिलाउने काम गरिरहेका छौं । एउटा सामाजिक व्यक्तिको अन्तिम संस्कारमा घाटमा भेला भएका मलामीहरुमा मृतक प्रतिको सम्मान र पूर्वीय दर्शनको इन्द्रधूमले सिकाएका अन्तिम संस्कारका कर्मभन्दा अमुक-अमुक राजनीतिक दलका ऋण्डा ओढाउने विषयले प्रतिस्पर्धात्मक प्राथमिकता पाउनु बिडम्बना रहेको छ । मृतकले समाज र राष्ट्रका लागि गरेको योगदानभन्दा पार्टी र सिमित समूहका लागि गरेको कार्यको प्रशंसाले पक्कै पनि मृतकको आत्माको शान्ति पाउँदैन । तसर्थ, अरुले जस्तोसुकै विचार, समूह र पार्टीको ऋण्डा ओइने, ओडाउने कार्य गरे पनि मेरो मृत शरीरमा केवल नेपाल आमाको चन्द्र-सूर्य अंकीत तीनकुने राष्ट्रिय ऋण्डा ओडाइयोस् ।

मेरो सबै राजनीतिक विचार र आस्थाप्रति सम्मान छ, तर यस्ता विचार र आस्थाको नाममा हामीले विरासतमा पाएको पूर्वीय दर्शन, संस्कार, संस्कृति, देश र माटोप्रतिको मान, सम्मान, अनुशासन, मर्यादा, परिवार र आफन्तजनको महत्व, हार्दिकताको बली दिन तयार छैन । नयाँ नेपाल बनाउने भाषण बाजीको आडमा मलाई मेरो जन्म, जननी र इतिहासलाई तिरस्कृत गर्ने कुनै अधिकार छैन । यदि हामी सबैले माथिको कुरा मनन गरेरौं र सच्चिएर कुशल, संस्कारयुक्त र मानवीय सेवामा समर्पित राजनीति गरेरौं भने हामी आफै पनि यी कुराहरु सँगै सकिने र सकाउने बाटोमा छौं । चेतना भया ।

